

PS-VIII.431.27.2025.MMac

Pani
Kamila Ognista
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lubrzy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 49) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r., poz. 1477) - Zespół kontrolny w składzie:

1. Monika Mach - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 291-1/2025 z 16 października 2025 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
2. Wirginia Puł-Sobania – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 291-2/2025 z 16 października 2025 r. – członek Zespołu kontrolnego;

w okresie **od 24 października 2025 r. do 24 listopada 2025 r.** przeprowadził kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubrzy. Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2025 r.

Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w kontroli.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji wybranych zadań gminy z zakresu wspierania rodziny.

Kontrola obejmowała okres od 1 lipca 2024 r. do 23 października 2025 r.

Ze względu na zdalny tryb kontroli - nie dokonano wpisu do książki kontroli.

Akta kontroli, str. 1-13

W toku kontroli wyjaśnień udzielała Pani Kamila Ognista, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubrzy.

Kierująca jednostką kontrolowaną posiada upoważnienie Wójta Gminy Lubrza z 1 lipca 2021 roku do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

Akta kontroli, str. 14

W toku kontroli ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje i szkolenia asystenta rodziny.
2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
3. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
4. Realizację zadań asystenta rodziny, określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie dokumentacji udostępnionej przez GOPS, w tym: „Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2024 wraz z potrzebami związanymi z realizacją zadań na rok 2025”, danych z akt osobowych asystentów rodziny dot. kwalifikacji zawodowych i udziału w szkoleniach, wykazu rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych wsparciem asystenta, a także dzieci przebywających w pieczy zastępczej, procedur dotyczących ustanawiania rodzin wspierających oraz działań asystenta w ramach ustawy „Za życiem”, a dodatkowo - pisemnych wyjaśnień Kierownika jednostki w Lubrzy, przekazanych 3 listopada 2025 r. oraz 21 listopada 2025 r.

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych, dokonano analizy dokumentacji 5 rodzin, z którymi asystent prowadził pracę w okresie objętym kontrolą.

- a) rodzina A *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902);
- b) rodzina B *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902);
- c) rodzina C *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902);
- d) rodzina D *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902);
- e) rodzina E *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Ponadto, kontrolujący opierali się także na publikowanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej resortowych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny za II półrocze 2024 r. oraz I półrocze 2025 r., a także jednorazowych sprawozdaniach pod nazwą: Informacja o rodzinach z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i poradnictwie koordynowanym przez asystentów w ramach ustawy „Za życiem” – za II półrocze 2024 r. oraz I półrocze 2025 r. Ustalono, że w ciągu całego okresu objętego kontrolą asystent rodziny prowadził pracę z 9 rodzinami.

Akta kontroli, str. 15-341

Ocena skontrolowanej działalności

1. Kwalifikacje i szkolenia asystenta rodziny

1.1. Kwalifikacje asystenta rodziny¹

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubrzy obsadzony był 1 etat asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, zatrudnione na tym stanowisku były 2 osoby: jedna pełniła swoją funkcję do końca grudnia 2024 r., a druga rozpoczęła pracę od 1 marca 2025 r. Obaj pracownicy mieli ukończone studia wyższe na jednym z kierunków, wskazanych przepisem, spełniali zatem wymagania kwalifikacyjne na asystenta rodziny. Weryfikacja pracowników w bazie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym² nastąpiła dopiero w trakcie trwania czynności kontrolnych. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902). Fakt, że pracownicy nie zostali poddani weryfikacji w ww. rejestrze już na etapie zatrudniania - stanowi nieprawidłowość.

Akta kontroli, str. 25-56, 275-278

W kontrolowanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie w zakresie braku weryfikacji pracowników w bazie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym na etapie zatrudnienia.

1.2. Uczestnictwo asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje³

Przepis ustawy nakłada na asystenta rodziny obowiązek systematycznego podnoszenia kwalifikacji. Pierwszy z asystentów rodziny wziął udział w dwóch szkoleniach w 2024 r., jeszcze przed początkiem okresu objętego kontrolą.

Druga osoba uczestniczyła w 2025 r. w 4 szkoleniach o tematyce podnoszącej kompetencje lub wspierającej pracę asystenta, tj.

- „Skuteczne działania instytucji pomocowych w świetle nowych przepisów – wsparcie ofiar przemocy i przeciwdziałanie uzależnieniom”,
- „Webinarium: praca asystenta rodziny – warsztaty kompetencji zawodowych”,
- „Kompetencje osób bezpośrednio pracujących z dziećmi i rodzinami”,
- „Opracowywanie i realizacja indywidualnych planów usług”.

Zespół kontrolny uznał, że pracownicy systematycznie podnosili swoje kwalifikacje.

Akta kontroli, str. 25-56

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

2.1. Obejmowanie rodzin opieką asystenta rodziny

Jak wynika z ustawy, asystent rodziny, zatrudniony na cały etat, może w jednym czasie pracować maksymalnie z 15 rodzinami⁴.

¹ art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

² art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

³ art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁴ art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z przedłożonym wykazem, w Lubrzy asystent przez cały okres objęty kontrolą prowadził współpracę maksymalnie z 9 rodzinami równocześnie. Informacja ta jest zgodna z danymi ze sprawozdań resortowych. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Kierownik Ośrodka w Lubrzy w swoim pisemnym oświadczeniu, przesłanym 21 listopada 2025 r. zapewniła, że „wszystkie rodziny z terenu Gminy, u których stwierdza się bezradność opiekuńczo-wychowawczą mają przydzielonego asystenta rodziny”.

W okresie 2 miesięcy na początku 2025 r., po odejściu pracownika, jednostka nie miała zatrudnionego asystenta rodziny. W trakcie poszukiwania nowej osoby na to stanowisko, pracownik socjalny odwiedzał i monitorował rodziny, które były objęte asystenturą.

Od początku marca 2025 r. zadania te przejął nowo zatrudniony asystent rodziny.

Ponownie pozyskał on od rodzin zgody na współpracę, opracował własne plany pracy z rodziną i rozpoczął realizację swoich zadań.

Na dzień kontroli pracownik obejmował wsparciem 7 rodzin, *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str. 15-24; str. 279

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Rodziny wspierające

Z półrocznych sprawozdań resortowych w CAS, a także z informacji podanych przez jednostkę kontrolowaną wynika, że w gminie Lubrza nie funkcjonują formalne rodziny wspierające. Niemniej jednak, z oświadczenia Kierownika GOPS z 3 listopada 2025 r. wynika, że w gminie aż 12 osób, najczęściej z kręgu najbliższych krewnych, udziela pomocy potrzebującym rodzinom w sposób nieformalny.

Na stronie BIP Ośrodka⁵ od 2021 r. znajduje się informacja objaśniająca zasady powoływania i funkcjonowania rodzin wspierających. Jak zapewniła w swoim piśmie kierująca jednostką, na tablicy ogłoszeń w GOPS wywieszony jest plakat promujący tę formę udzielania wsparcia rodzinom z dziećmi.

W trakcie trwania czynności kontrolnych, Kierownik jednostki Zarządzeniem Nr 021.4.2025 z dnia 28 października 2025 r. ustanowiła procedurę powoływania rodzin wspierających w gminie Lubrza. Załączniki do niej stanowią wzory: wniosku i oświadczenia kandydatów, zgody na współpracę, a także umowy zawieranej przez strony.

Kontrolujący sugerują, aby procedurę wraz z załącznikami zamieścić na stronie BIP Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Akta kontroli, str. 15-24; 262; 280-301

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- prowadzenie dalszych działań w celu pozyskania rodzin wspierających.

⁵ <https://bip.gops.lubrza.pl/> - termin odwiedzin strony: 5 listopada 2025 r.

- zamieszczenie na stronie BIP jednostki procedury dotyczącej ustanawiania rodzin wspierających.

2.3. Poradnictwo specjalistyczne

Zgodnie z zapisami w ustawie⁶, gmina ma obowiązek zapewniać rodzinom dostęp do poradnictwa specjalistycznego. Na stronie BIP Ośrodka z Lubrzy, ale także na stronie samej gminy, znajdują się informacje o działaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej⁷. W zakładce tej dostępna jest baza teleadresowa instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy. Brakuje jednak danych o działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nie ma również wiadomości na temat nieodpłatnych konsultacji prawnych, poradnictwa obywatelskiego, czy możliwości uzyskania przez mieszkańców porady psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, itp. Brakuje informacji o organizacjach pozarządowych, stowarzyszeniach lub fundacjach, które mogą udzielić pomocy osobom potrzebującym z terenu gminy.

Tymczasem, jak wynika z przesłanych przez jednostkę 3 listopada 2025 r. wykazów - na terenie gminy Lubrza oraz powiatu świebodzińskiego można uzyskać pomoc w szerokim zakresie. Gmina oferuje mieszkańcom dyżury terapeuty uzależnień - raz w tygodniu oraz nieodpłatne porady psychologa dla dzieci i dorosłych - 2 razy w miesiącu.

Wsparcie pedagoga, pedagoga specjalnego oraz psychologa dzieci mogą uzyskać także w Publicznej Szkole Podstawowej w Lubrzy.

Jak wynika ze „Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (...)”, osoby zainteresowane kierowane są przez pracowników Ośrodka do Strefy Wsparcia Rodziny w Świebodziźnie, gdzie odbywają się bezpłatne konsultacje psychologa, terapeuty oraz udzielana jest pomoc prawna.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny zwraca uwagę, że informacja o wszelkich formach wsparcia oferowanych przez gminę, powinna być dostępna na stronie internetowej/ BIP Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ewentualnie na portalu gminy.

Akta kontroli, str. 15-24; 263-274

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- uwzględnić na stronie BIP gminy lub GOPS informacji o działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- zamieścić na stronie internetowej gminy lub GOPS informacji o możliwych formach pomocy wraz z danymi teleadresowymi jednostek udzielających wsparcia.

a) Okresowa ocena sytuacji rodziny

Przepis ustawy nakłada na asystenta rodziny obowiązek sporządzania nie rzadziej niż co

⁶ art. 176 pkt 3) lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

⁷ https://www.lubrza.pl/aktualnosc-1425-zespol_interdyscyplinarny_informacje.html - termin odwiedzin strony: 7 listopada 2025 r.

pół roku okresowej oceny sytuacji każdej rodziny, z którą prowadzi pracę⁸.

W trakcie analizy dokumentacji 5 wybranych rodzin, kontrolujący stwierdzili, że w okresie od 1 lipca 2024 r. do 23 października 2025 r. obaj asystenci sporządzali okresowe oceny rodzin, zgodnie z zapisami w ustawie.

Niemniej jednak, ze względu na 2-miesięczną przerwę (styczeń-luty 2025 r.) w realizowaniu zadań przez asystenta, w dokumentacji wszystkich rodzin wystąpiły luki. W okresie tym, jak wspomniano powyżej, rodziny odwiedzał pracownik socjalny.

Tworzenie okresowych ocen sytuacji rodzin objętych asystenturą, musiało zostać przesunięte, gdyż nowy asystent dopiero po pewnym czasie od rozpoczęcia współpracy mógł zacząć podsumowania działań w rodzinie.

Dlatego też, Zespół kontrolny nie miał de facto możliwości, aby zweryfikować terminowość opracowywania wskazanego dokumentu.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Same dokumenty, zarówno w przypadku pierwszego, jak i drugiego asystenta, były przygotowane prawidłowo, zawierały kluczowe informacje na temat sytuacji w rodzinach wraz z podsumowaniem i oceną dotychczasowych osiągnięć. Pod każdą oceną znajdował się podpis asystenta, brakowało jednak adnotacji o przedłożeniu jej Kierownikowi GOPS w Lubrzy. Przepis mówi o przekazywaniu dokumentu kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy. Potwierdzeniem dopełnienia tego obowiązku powinien być każdorazowo podpis kierownika pod okresową oceną.

W przypadku rodziny A, asystent rodziny sporządził również końcową ocenę sytuacji rodziny, pod którą także tylko on złożył podpis. Dopiero pod wnioskiem o zgodę na zakończenie współpracy z rodziną znalazła się dodatkowa adnotacja i podpis Kierownika jednostki.

Akta kontroli, str. 57-254

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie, polegające na braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie okresowych ocen sytuacji rodziny Kierownikowi jednostki.

b) Plan pracy z rodziną

Kolejnym obowiązkiem asystenta rodziny jest sporządzanie i systematyczne modyfikowanie planów pracy z rodziną. Powinny one być tworzone we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym⁹.

Podobnie, jak w przypadku okresowych ocen, w planach pracy z rodziną wystąpiły przesunięcia ze względu na czasowy brak asystenta.

Asystent zatrudniony od marca 2025 r., po rozpoczęciu współpracy z rodzinami, opracował z nimi plany w terminie ok. miesiąca. Wszelkie aktualizacje dokumentów, tworzone były zazwyczaj tuż po dokonaniu przez asystenta okresowej oceny sytuacji rodziny.

Dla 5 rodzin, których dokumentacja była badana w toku kontroli, w okresie od 1 lipca 2024 r. do 23 października 2025 r. obaj asystenci rodziny sporządzili łącznie 13 planów pracy lub ich aktualizacji: 2 - dla rodziny A, po 3 – dla rodzin B i D oraz 4 – dla rodziny C.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

⁸ art. 15 ust. 1 pkt 15) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁹ art. 15 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jak mówi przepis ustawy, plan pracy z rodziną ma obejmować zakres realizowanych działań, zmierzających do poprawy sytuacji życiowej i zawierać przy tym terminy ich realizacji i przewidywane efekty.¹⁰

Plany pracy z rodziną, przygotowywane przez asystenta rodziny z Lubrzy, na wstępie zawierały dane członków rodziny i asystenta oraz datę sporządzenia dokumentu. W dalszej części znajdowało się wskazanie celu głównego oraz celów szczegółowych, krótkoterminowych. Do celów szczegółowych przypisane były konkretne działania, zmierzające do ich osiągnięcia, które powinni zrealizować zarówno członkowie rodziny, jak i asystent w wyznaczonych terminach.

Terminy te wskazywane zazwyczaj były w sposób ogólny i nieodróżnicowany. Zwykle obejmowały cały okres do kolejnej aktualizacji planu. Warto natomiast wskazywać odmienne, konkretne terminy w zależności od zadania. Niektóre czynności mają bowiem charakter krótkotrwały lub wręcz jednorazowy (np. zapisanie się na terapię, złożenie wniosku o świadczenie, rejestracja w urzędzie pracy), a inne są działaniami długotrwałymi lub realizowanymi w sposób stały (np. kontakty ze szkołą dzieci, utrzymywanie porządku w domu).

W aktualizacjach planów pracy, asystent dokonywał każdorazowo podsumowania, czy zadania z poprzedniego planu zostały już wykonane, a jeśli nie – to wyznaczał nowy termin na ich realizację. Jest to dobra praktyka, która pozwala na bieżąco dostosowywać działania do zmieniającej się sytuacji i przechodzić do dalszych etapów pracy.

Kontrolujący zwracają uwagę, że żaden z planów pracy nie zawierał wskazania przewidywanych efektów działań, jak nakazuje cytowany wyżej przepis.

Dodatkowo, plany były podpisywane jedynie przez asystenta rodziny oraz członka (lub członków) rodziny. Tymczasem, podpis pod dokumentem powinien złożyć również pracownik socjalny, z którym konsultowane są ustalenia i zapisy.

Akta kontroli, str. 57-254

W kontrolowanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie, polegające na braku w planach pracy z rodziną wskazania przewidywanych efektów działań oraz podpisu pracownika socjalnego pod dokumentem.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- doprecyzowywać i różnicować w planach pracy terminy realizacji poszczególnych działań.
- przy sporządzaniu dokumentacji korzystać ze wskazówek, zawartych w publikacji Izabeli Krasiejko, pt. "Asystentura rodziny. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne."

c) Monitorowanie rodziny przez asystenta rodziny

Jak wynika z analizowanej dokumentacji 5 rodzin, asystent przynajmniej raz w każdym miesiącu odwiedzał każdą z nich. Zazwyczaj jednak tych spotkań było więcej, w zależności od sytuacji i potrzeb rodziny. Obaj asystenci sporządzali zwięzłe notatki z przebiegu wizyty, a także z przeprowadzonych rozmów telefonicznych.

W dokumentacji nie były jednak odnotowywane godziny spotkań i czas ich trwania. Nie pozwala to stwierdzić, czy pracownik odwiedzał podopiecznych także w godzinach

¹⁰ art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

popołudniowych, co jest rekomendowane, ponieważ daje to możliwość kontaktu z każdym z domowników. Istotna jest też ilość czasu spędzonego z rodziną, bo udzielenie realnego wsparcia, niejednokrotnie wymaga dłuższej wizyty.

Notatki asystenta z przebiegu spotkań podpisywane były wyłącznie przez niego, natomiast warto, aby każdorazowo podpisywał je również członek rodziny.

Ważne jest bowiem, aby rodzina miała świadomość, na co pracownik zwraca uwagę, jakie są jego spostrzeżenia i komentarze związane ze spotkaniem, jakie wnioski mogą z tego wynikać dla nich na przyszłość. Podpis osoby z rodziny stanowi także dla asystenta potwierdzenie faktycznej pracy, wykonywanej w terenie.

Obaj asystenci przykładali dużą wagę do udzielania praktycznych porad, poszukiwania rozwiązań pojawiających się problemów, wspomagali w nauce dzieci w ramach zajęć edukacyjnych, pomagali w kwestiach zdrowotnych czy urzędowych.

Asystenci nawiązywali również współpracę z osobami i instytucjami prowadzącymi szeroko pojętą pracę z rodziną (np. szkołą, kuratorami).

Jak zadeklarowała Kierownik GOPS w swoim oświadczeniu z 21 listopada 2025 r. - po zakończeniu współpracy asystenta z rodzinami, są one monitorowane przez asystenta i pracownika socjalnego. *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str. 57-254

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- wskazywać godziny rozpoczęcia i czasu trwania wizyt w notatkach asystenta z przebiegu spotkań w rodzinach;
- przedkładać notatki ze spotkań w środowisku rodzinom do podpisu.

d) Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci¹¹. Zajęcia w tego typu świetlicach są kierowane głównie do dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.

W gminie Lubrza w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego.

W sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2024 r., Kierownik Ośrodka wskazała na potrzebę utworzenia takiej placówki, zgodnie z ustawowym obowiązkiem.

Równocześnie, w pisemnych wyjaśnieniach, złożonych w toku kontroli 3 listopada 2025 r., kierująca jednostką poinformowała o innych formach wsparcia rodzin i dzieci na terenie gminy.

W miejscowościach Buczyna oraz Mostki działają świetlice środowiskowe, gdzie odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży w formie warsztatów plastycznych, zajęć ruchowych itp. Także Gminny Ośrodek Kultury w Lubrzy oferuje zajęcia dla dzieci i dorosłych.

¹¹art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W wakacje zorganizowany został cykl spotkań z dziećmi:

- 04.07.2025 - zabawy z animatorką - zajęcia ruchowe oraz taneczne,
- 22.07.2025 - Akademia małego teatru spektakl „O sprytnym lisie i wielkim tygrysie”,
- 24.07.2025 – turniej w ping-ponga „Mistrzostwa Lubrzy w ping-ponga”
- 26.07.2025 – spotkanie z iluzjonistką w Lubrzy,
- 01.08.2025 – spotkanie z animatorem w Mostkach – zajęcia z muzyką, sportem i zabawą,
- 20.08.2025 – spotkanie z Małym Mistrzem Sportu w Lubrzy - zajęcia ruchowe dla dzieci.

Ponadto, GOPS prowadzi stałą współpracę z Publiczną Szkołą Podstawową w Lubrzy – odbywa się wspólne organizowanie grup wychowawczych dla dzieci. Szkoła oferuje również wsparcie pedagoga, pedagoga specjalnego oraz psychologa.

Wszystkie powyższe inicjatywy są ważne i cenne, niemniej jednak, zalecane byłoby utworzenie (np. z jednej z działających świetlic) jakiejś formy placówki wsparcia dziennego, co zapewni dzieciom z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi bardziej profesjonalną i kompleksową opiekę oraz możliwość wszechstronnego rozwoju.

Akta kontroli, str. 15-24; 263-274

W kontrolowanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie polegające na niezapewnieniu dzieciom z terenu gminy miejsc w placówce wsparcia dziennego, działającej w oparciu o zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

3.1. Praca z rodziną na rzecz reintegracji

Do zakresu zadań asystenta rodziny należy współpraca z rodzinami biologicznymi dzieci z terenu gminy, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Jej celem jest poprawa funkcjonowania rodziny i powrót małoletnich do domu.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str. 15-24; 169-198; 255-261

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- odbierać od rodzin na piśmie odmowę współpracy z asystentem na rzecz reintegracji.

3.2. Udział asystenta w spotkaniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka

Jak nakazuje przepis ustawy, asystent prowadzący pracę z rodziną małoletniego przebywającego w pieczy zastępczej, powinien każdorazowo uczestniczyć w posiedzeniu zespołu ds. oceny sytuacji dziecka¹².

¹² art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str. 169-198; 255-261

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Opinie dla sądu na temat sytuacji rodziny

W sytuacji, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynęło 18 miesięcy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej ma obowiązek wnioskować do sądu o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Do ww. wniosku dołączona powinna być opinia gminy na temat warunków w rodzinie biologicznej¹³.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str. 169-254

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Koordynowane wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Jak wynika ze sprawozdań w CAS oraz przedłożonej dokumentacji, *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Na stronie BIP Ośrodka w zakładce „Za życiem”, opublikowanej w 2021 r., znajdują bardzo szczegółowe informacje na temat zapisów ustawy oraz programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. możliwości uzyskania koordynowanego wsparcia asystenta na podstawie zapisów cyt. ustawy.

W toku obecnej kontroli, Kierownik GOPS w Lubrzy zarządzeniem nr 021.3.2025 z 28 października 2025 r. wprowadził procedurę związaną z koordynowanym wsparciem udzielanym przez asystenta w ramach realizacji ww. ustawy. Do procedury dołączone są załączniki - wniosek o objęcie koordynacją przez asystenta rodziny, oświadczenie, upoważnienie oraz indywidualny katalog możliwego wsparcia. Kontrolujący sugerują, aby te dokumenty opublikować również na stronie BIP.

W trakcie realizacji zadań z ustawy „Za życiem”, warto korzystać z rekomendacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, opracowanych przez zespół pod kierunkiem Izabeli Krasiejko.

Akta kontroli, str. 15-24; 57-85; 302-337

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje:

- zamieścić na stronie BIP jednostki opracowanej procedury, związanej z ustawą „Za życiem” - wraz z załącznikami,

¹³ art. 47 ust. 7 lub art. 100 ust. 4a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- korzystać, przy wykonywaniu zadań z zakresu ustawy „Za życiem”, z rekomendacji metodycznych i organizacyjnych wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Warszawa, marzec 2017.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Udziału asystenta w szkoleniach podnoszących kwalifikacje.
2. Obejmowania rodzin opieką asystenta.
3. Dostępu do informacji na temat rodzin wspierających.
4. Dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Monitorowania rodzin przez asystenta rodziny.
6. Prowadzenia pracy z rodziną na rzecz reintegracji.
7. Udziału asystenta rodziny w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
8. Opinii dla sądu na temat sytuacji rodziny.
9. Dostępu do informacji na temat koordynowanego wsparcia asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”.

Stwierdzono istotne uchybienia polegające na:

1. Braku weryfikacji pracowników w bazie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym na etapie zatrudnienia.
2. Braku w planach pracy z rodziną wskazania przewidywanych efektów działań oraz podpisu pracownika socjalnego pod dokumentem.
3. Niezapewnieniu dzieciom z terenu gminy miejsc w placówce wsparcia dziennego, działającej w oparciu o zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Stwierdzono uchybienie polegające na:

1. Braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie okresowych ocen sytuacji rodziny Kierownikowi jednostki.

Przyczyną uchybień w realizacji zadań może być:

- brak znajomości przepisów;
- brak zaplecza lokalowego i wykwalifikowanej kadry;
- brak środków finansowych w budżecie gminy;
- niedokładności przy sporządzaniu dokumentacji.

Skutkiem powyższych działań kontrolowanej jednostki mogą być:

- naruszenie obowiązku ochrony dzieci;
- brak realizacji ustawowego zadania przez gminę;
- niezapewnienie rodzinom w kryzysie pełnego wsparcia;
- braki w treści sporządzonej dokumentacji.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art. 197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

1. Weryfikację pracowników w bazie Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym na etapie zatrudnienia.
2. Sporządzanie planów pracy z rodziną, z uwzględnieniem przewidywanych efektów działań oraz potwierdzeniem konsultacji z pracownikiem socjalnym.
3. Uwzględnienie w dokumentach adnotacji o każdorazowym przekazaniu okresowej oceny sytuacji rodziny Kierownikowi GOPS.
4. Podjęcie działań w celu zapewnienia miejsc dla dzieci z terenu gminy w placówce wsparcia dziennego, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rekomendacje:

1. Prowadzenie dalszych działań w celu pozyskania rodzin wspierających.
2. Zamieszczenie na stronie BIP jednostki informacji i procedury dotyczącej ustanawiania rodzin wspierających.
3. Uwzględnić na stronie BIP gminy lub GOPS informacji o działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Zamieścić na stronie internetowej gminy lub GOPS informacji o możliwych formach pomocy wraz z danymi teleadresowymi jednostek udzielających wsparcia.
5. Doprecyzowywać i różnicować w planach pracy terminy realizacji poszczególnych działań.
6. Przy sporządzaniu dokumentacji korzystać ze wskazówek, zawartych w publikacji Izabeli Krasiejko, pt. "Asystentura rodziny. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne."
7. Wskazywać godziny rozpoczęcia i czasu trwania wizyt w notatkach asystenta z przebiegu spotkań w rodzinach.
8. Przedkładać notatki ze spotkań w środowisku rodzinom do podpisu.
9. Odbierać od rodzin na piśmie odmowę współpracy z asystentem na rzecz reintegracji.
10. Zamieścić na stronie BIP jednostki opracowanej procedury, związanej z ustawą „Za życiem” - wraz z załącznikami,
11. Korzystać, przy wykonywaniu zadań z zakresu ustawy „Za życiem”, z rekomendacji metodycznych i organizacyjnych wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Warszawa, marzec 2017.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz §14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o sposobie ich realizacji.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Monika Mach

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Wirginia Puł-Sobania

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej